

بررسی تأثیرات نگرش ریل پایه بر بهبود توسعه شهری

محمدرضا قربانی. آیدین اردلان*

۱- محمدرضا قربانی، کارشناس ارشد مدیریت، مدیرکل راه‌آهن منطقه شمال شرق ۲

۲- آیدین اردلان، کارشناس ارشد مهندسی مکانیک، کارشناس نظارت خط و سازه‌های فنی، aydin.ardalan@gmail.com

چکیده

راه‌آهن به‌عنوان یک شریان ارتباطی مؤثر، جایگاه ویژه‌ای در رشد و توسعه اقتصادی کشورهای جهان به خود اختصاص داده است. قابلیت حمل انبوه، صرفه‌جویی در مصرف انرژی، سرعت‌های بالا، ایمنی بیشتر، قیمت تمام‌شده پایین‌تر نسبت به سایر بخش‌های حمل‌ونقل و هزینه‌های اجتماعی کمتر از مزایای حمل‌ونقل ریلی است. از میان مزایای حمل‌ونقل ریلی، پارامتر ایمنی از فاکتورهای رقابتی مهم این صنعت حمل‌ونقل به‌حساب می‌آید، در این مقاله به‌منظور مقایسه حمل‌ونقل ریلی و جاده‌ای، در ابتدا با استفاده از آمار منتشرشده از سازمان راهداری و حمل‌ونقل جاده‌ای و نیز شرکت راه‌آهن، به تحلیل شاخص‌های کلیدی عملکرد حمل‌ونقل شامل تعداد سوانح، تعداد متوفیات و تعداد مصدومان پرداخته شده و سپس به مقایسه این دو روش حمل‌ونقل از دیدگاه محیط‌زیست و همچنین هزینه احداث و بهره‌برداری پرداخته می‌شود.

واژه‌های کلیدی: مقایسه حمل‌ونقل ریلی و جاده‌ای، ایمنی حمل‌ونقل، آمار متوفیات و مصدومان.

۱- مقدمه

ایران به لحاظ قرار گرفتن در موقعیت جغرافیایی بسیار مناسب از مزایای ترانزیتی خوبی بهره‌مند بوده و با گسترش شبکه حمل‌ونقل و ارتباط مطمئن و کارآمد می‌تواند از این مزایای در راستای افزایش درآمدهای ارزی و ارتقای موقعیت استراتژیک خود در منطقه به نحو مطلوب استفاده کند. در جنوب ایران خلیج فارس قرار دارد که کشورهای عمده تولیدکننده نفت جهان را در خود جای داده است. این منطقه به‌عنوان گلوگاه انرژی جهان محسوب می‌شود. در شمال ایران نیز دریای خزر قرار دارد که بهترین پل ارتباطی میان کشورهای ایران، روسیه، قزاقستان، ترکمنستان و آذربایجان است و می‌تواند نقش مهمی در تجارت میان این کشورها ایفا کند. از سوی دیگر ایران از غرب و شرق با کشورهای عراق، ترکیه، پاکستان و افغانستان همسایه است. به عبارتی می‌توان گفت ارتباط ایران با ۱۵ کشور جهان از طریق مرزهای آبی و خاکی برقرار می‌شود و درعین حال نیز ایران به‌نوبه خود می‌تواند به‌عنوان پل ارتباطی میان این کشورها (با یکدیگر و سایر مناطق جهان) ایفای نقش نماید. از طرف دیگر این کشورها جمعیت بزرگی را در خود جای داده و از درآمدهای زیادی نیز برخوردارند که این عامل نیز به‌نوبه خود علاوه بر دراختیارداشتن منابع و ثروت‌های ملی خدادادی می‌تواند به‌عنوان عامل توسعه ترانزیت و تجارت در منطقه مؤثر باشد. ارتباط کشورهای آسیای میانه با خلیج فارس و همچنین برقراری رابطه تجاری بین شرق آسیا با کشورهای اروپایی از طریق ایران بسیار مقرون‌به‌صرفه است به‌نحوی که بسیاری از این کشورها به دنبال آن هستند تا چنین روابطی را از طریق ایران برقرار کنند.